

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637054

Discursus XVII. Veri Doloris Indicia. Veri Pœnitentis indicia à corde,
manibus & linguâ confitentis desumuntur: de quo judicari non potest,
quòd ad novam vitam renovatus sit, nisi cogitationibus, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51667)

DISCURSUS XVII.

Signa vera Pœnitentia.

Enatoribus atque aucupibus solene est, feris & avibus dolos struere, laqueos & retia tendere prope aquas, ad quas crebro

illa oblectationis gratia ventitant, Quamquam autem ubi vis locorum Damon hominibus infidetur, præcipue tamen & ipse, Venatorum more laqueos illis & retia prope amabiles salucis fontes tendit, de quibus jam olim propheta vaticinando cecinit: *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris*: prope sanctissima scilicet Sacramenta. Imò quia Pœnitentia post Baptismum Sacramentorum omnium maxime necessarium est, non est dubitandum, quod circa hoc omnia tolerantissime fraudes & insidias hostis ille capitalissimus struat; idque eò amplius, quod, cum ad hoc Sacramentum nos de nostro plus, quam ad quodvis aliud conferre oporteat, major huic vaserimo nostro inimico pandatur campus retia sua varie aut mutandi, aut multiplicandi, prout ex ejus re & commodis magis fuerit. Unde etiam ex parte nostra, nulla diligentia, qua has insidias & fraudes evitemus, nimia videri potest. Non est proinde, quod ægrè feratis, si toties de Pœnitentia differentem audire necesse sit; agitur de negotio momenti plus

R. P. Segneri S. L. Christi. Inscr. Tom. III.

quam magni; neque sanè scio, an ullum aliud sit, in quo errare parte unâ: m facile, alterâ autem tam perniciosum sit. Hodie igitur vestros ante oculos tria proponam signa, quæ si in vestris Confessionibus inveneritis, enim verò in iis ut bene peractis pie prudenterque acquiescatis: at si illa defuerint, quaerite, qui vos securos reddat, ego mihi tantum non sumo, ut in re ancipitis plenâ periculi vademe præstare velim.

II. Conversio peccatoris est vita nova. *Induite novum hominem, qui secundum Deum creatus est.* Vitæ autem verum ac proprium signum est, operari; nova igitur vita, novis, & aliis operibus se prodat necesse est. Idcirco hinc oculos ad Cor, ad Linguam, & Manus Pœnitentis convertemus: tria hæc membra novis operibus efficiendis occupata invenerimus, inde prudenter arguemus novam vitam haud quaquam abesse.

I.

III. Cor jure meritisimo nobilissima humani corporis pars dicitur, cum sit primum, quod in eo moveri incipiat, & ultimum, quod moveri desinat. Pictoria ars hominem incipit fingere à facie; non enim aliud spectat aut proponere vult, quam apparentem ejus figuram: at natura, quæ non imaginem apparentem, sed rem ipsam sibi

G g

git

3. Th. 2. git, à corde initium ducit. Sed vel ipsam Naturam hac in re superat Gratia, tanquam veritatis amantissima; & idcirco tanti æstimat Cor, ut eo obtento, totum se obtinuisse existimet.

Prov. 23. *Fili, prabe Cor tuum mihi.* Atque ita in eo, in quo potissimum novus homo interior (jam olim à S. Petro appellatus

1. Pet. 3. *Absconditus cordis homo*) consistit, præcipue observare oportet, an nova ipsi propria opera inveniantur. Vos ego oro atque obtestor, ut de argumento tanti ponderis differentem attentè audiat,.

IV. Sciendum igitur est, DEUM, qui cor hominis Peccatoris, in Pœnitentiæ Sacramento renascentis, novum efficit, duas in illo mutationes facere: primam actualem dicimus, & estque ipse de admissio peccato dolor, & propositum de vita deinceps emendandâ: altera mutatio, quæ habitualis appellata est, Gratiâ justificante à Deo infusâ perficitur, & reliquarum virtutum, quæ Gratiâ comitantur, choro. Hac duplici mutatione cordis vera conversio constituitur; sed quia utraque, tanquam in homine interiore peracta, sic quàm occultissimè, nobis lege ordinariâ aliter manifestari non solet, quàm effectis suis & actibus, haud secus ac radices arborum in terra latentes aliter vitam non produnt, quàm fructibus, quos generant. Sed qui sunt tandem illi actus, illa opera, quæ certos nos de novo corde, atque ad eò de nova vita faciant? Ecce illos: duo autem sunt; unus eorum actuum præterita, aliter præsentia respicit,

V. Ad præterita quod attinet, clarissimum impetratæ peccatorum veniæ signum est, cùm Pœnitens nunquam non eorum recordatur, non quidem, ut de his in omni se exomologesi denuo accuset, ut nonnulli timide, sed haud sanè prudenter solent; sed ut illa identidem detestetur, seque abjiciat, & pudore novo suffundatur ob tot injurias divinæ Majestati illatas. Atque hæc est causa, ob quam non in veteri magis, quàm nova Lege illi ipsi Pœnitentes, qui de obtenta venia certissimi erant (qualis fuit Magdalena in Lege gratiæ, quæ ex Christi ipsius ore audivit, *remittuntur tibi peccata tua*; & David, cui in Lege scriptâ Propheta denunciavit: *Dominus transtulit peccatum tuum à te*) præ cæteris tamen culparum suarum sunt recordati: & hoc eâ causâ, ut magis semper sui illos puderet, utq; hæc verecundiâ perpetuâ, quam Deo abstulerant, gloriam certius repararent. Vulnera dente venenato inflicta deterius nemo medicatur, quàm qui curat, ut cicatricem confestim obducant. Id quod de pestiferis illis plagis maxime verum est, quibus peccatum animam vulneravit: nihil perinde noxium iis fieri potest, quàm si confestim oblivione sic tegantur, ac si nunquam ullæ fuissent. Sæpius audieris ex Evangelio, quomodo Christum Servatorem hominibus, quem Simonem Leprosam dicebant, convivio exceperit. Quâ autem causâ putatis virum hunc cognomine isto compellatum? an quòd tum adhuc leprâ infectus esset? haud quaquam sanè, si qua

qua S. Hieronymo fides, cum ejusmodi malo laborantes lex immundos haberi juberet; qui autem tales erant, humano commercio excludi debebant, ne latius contagione pestis serperet. Leprosus ergo dictus est, quod illa olim laborasset, eaque, ut creditur, Christi benignitate & virtute esset liberatus; solitus dein sapius Medicum hunc suum caelestem ad convivium invitare, ne tanto beneficio ingratus esset. Ita par est Poenitentem sibi tribuere nomen Leprosi, ut qui peccati olim lepra forduerit, setalem & existimare, & ut tale habere. Et hæc culpæ olim admittarum memoria, conjuncta cum assidua earum detestatione & odio, præ ceteris certum est veniæ obtentæ, & Gratiæ acceptæ signum. *Spiritus*, aiebat Ezechiel, *levavit me*, & *assumpsit me levavit me à peccato, assumpsit ad gratiam*: & quid inde consecutum est? *Abij amarum in indignatione spiritus mei*. Id quod tum maxime verum est, cum recordatione tali generabitur tam agnata ipsi, sui abjectio & humiliatio. Humiliatio porro ista tam est necessaria Poenitenti, ut Tertullianus illam veram Poenitentiam definiverit: *Est, inquit, humiliandi, proferendi que hominis disciplina*. Quin imò sacræ Literæ dolorem ferme humilitati jungunt, tanquam effectum suæ causæ. *Recordaberis viarum tuarum, & confunderis*,

Ezech.
14, 61.

VI. Quare si certò dignoscere vultis novam Justificationis vitam in corde vestro, hanc, quam diximus, peccatorum admissorum memoriam in eo quaerite. Male equidem metuo,

ne plures vestrum, vix à noxis absoluti, sic earum ponant memoriam, ut non ipsorum, sed nescio cujus alterius culpæ fuisse videantur; perinde ac si monstra hæc non diutius ad voluntatem pertinerent, quam dum hæc eadem parturit. Hinc deinde nascitur, ut perinde ac antea temerarij non formideris eò accedere, ubi toties antè vestri impegerunt pedes, & tam turpi lapsu prostrati estis: id quod ne bestiarum quidem ratione destitutæ faciunt, quæ compelli non possunt, ut per loca transeant, in quibus prius, etsi fortuito, prolapsa sunt. Hoc etiam ex capite tam sollicitè id agit Dæmon, ut aboleat delictorum admissorum memoriam, ut semper reddamur audaciores in contemnendis periculis; id quod haudquaquam fieret, si semper oculis nostris obversarentur, & lapsus nostri & offendicula ac præcipitia, in quibus illi contigerunt, ut diserte per Jeremiam Deus omnem animam Poenitentem admonet illis verbis: *Leva oculos tuos in directum, & vide ubi prostrata sit.* Jer. 3, 22

VII. Alter hujus recordationis fructus futura concernit, dum illa sit, ut homo sibi studiosè caveat, ne denuo peccet. Ajunt, illum equum omnes alios cursus velocitate prævertere, qui aliquando admorsus sit à lupo, & fugâ evaserit: videtur enim sibi quodammodo semper à tergo lupum habere, cujus ex dentibus tam fortunato eventu se præripuit. Hoc etiam contingit Poenitenti, qui errorum & casuum suorum semper memor est: semper sibi à tergo videtur habere

Gg 2 illud-

illudmet peccatum, à quo magnâ suâ felicitate liber evasit; nec unquam satis conari se existimat, ne de novo ab eo invadatur.

VIII. Agnoscitis hinc causam, ab quam cor verè dolens & contritum longiùs abest à peccato, quàm abfuerit priùs quàm illud admitteret: illa enim assidua recordatio læsæ divinæ Majestatis, identidem ipsum excitat, ut longiùs semper à culpa recedat. S. Petrus à trina sua negatione haud paulo fortior, suâque in fide evasit ardentior. S. Maria Magdalena post lascivos illos suos amores vixit mundior, quàm primis lano centis ætaturæ annis. Theodosium quoque Imperatorem post Thessalonicensem illam stragem mansuetiorem evasisse legitur. Cur istud, nisi quia & recordatio assidua, & quem perperam gestorum continuum experiebantur, dolor, vi magna avocabant à similibus perpetrandis? certè de prioribus duobus id Sacris è Libris satis constat; de Theodosio autem id ipsum S. Ambrosii testimonio docemur, qui in celebri illa, quâ tanti Imperatoris funebres exequias cohonestavit, oratione ita locutus est: *Nullus postea fuit dies quo non illum doleres errorem.* Atque quod magnæ hæ animæ præstiterunt, faciunt & aliæ non dissimiles, semper in criminum suorum detestatione occupatæ, ut non ad aliud, quàm ad hæc deploranda, vitæ momenta prorogata ipsis esse videantur. Nobilis quædam Matriona ad eò indoluit neci mariti sui occisi, ut nec precibus, nec consilijs, nec ratione aliâ ullâ induci

posset ad cibum sumendum. Posuit tandem obstinatam hanc voluntatem, & comedam, ajebat, ut diutiùs stiam. Tantundem veri Pœnitentes faciunt, nobilore amoris cæstro percitl. Vivunt, ut doleant; & eâ solùm causæ carum ipsis est, vitæ spatia propagare, ut diuturnior dolor sit, piùsque interea lacrymarum profundere liceat. Imò non tantùm vivunt, ut doleant, sed potiùs credas eos dolore ipso vivere: hoc cibo aluntur. *Euerunt mihi lacryma mea panes die ac nocte;* ajebat sanctus ille Rex, perinde ac si oculi peius essent, quæ subministraret, unde viveret. Sed majora sunt hæc, sat scio, quàm ut ad illa vos aspi-
 retis; at saltem istud ex his discite, nunquam vos debere oblivisci delictorum, quæ admisistis, nec unquam desinere ea detestari. Siquidem vestrùm contigerit transire per locum, qui oculum ejus aliquando fugitium texit, altùm ingemiscens dicam: *piò peccatum execrabile!* utinam dehisceus tellus absorpisset me potiùs, quàm ut DEUM meum offenderem! Si obviam habuerit nescio quam, peccati sociam & irritamentum, dicat: Et fieri potuit, ut pro putrido hoc carnis frusto à summo me Bono insanus averterem! Verbo, ita vos gerite, sicut qui turgidum veneno serpente conculcat: quamdiu ille vel tantillum palpitat, sensumque ac vitam monstrat, calcare non desinit; quin ne extinctum quidem abistite toto corporis nisu conterere. Quamdiu incerta cuiquam est peccati venia ac gratia, semper illud detestetur necesse est,

est quòd fecerit de illo tandem dele-
to esse possit : qui etsi de eo sibi con-
donato certus quis esset, non idcirco
ab ejus execratione esset cessandū vel
ex eo, quòd adhuc sibi vita suppete-
ret, Hoc siquidem est, quod à nobis
desiderat S. Tridentina Synodus,
dum monet : vitam hominis Christia-
ni perpetuam debere esse Pœnitenti-
am; perinde ac si inter omnes cor-
dis ac animi nostri affectiones & mo-
tus nullus debeat esse crebrior, quàm
dolor de peccato admissio

II.

IX. Alterum novæ vitæ signum
Ligna subministrat. Lingua cor-
dis interpret est : quis proin rectius
de intimis cordis ad DEUM conversi
actionibus enuntiabit? Proprium igitur
linguæ seriò Pœnitentis est, de pec-
cato admissio se accusare, ejusque ma-
gnitudinem verbis augere; sicut è
diverso sicuti Pœnitentes illud excu-
sant, & mitè elevat. *Tu propitiaberis
peccato meo; multum est enim,* aiebat
ad DEUM David Nova enim verò ve-
niæ petendæ ratio, dicere quòd culpa
perquàm gravis sit; *multum est enim.*
Sed respondeabunt Sanctissimi Regis
verba dolori, quem anima sentiebat;
ac proinde loquebatur ut vulneratus
aliquis, cui plaga accepta vehementer
dolet; eam enim dum retergit, & Chir-
urgo ostendit, en, inquit, quàm pro-
fundum est vulnus, en, quàm lethale!
credisne quoquo modo medicabile?
*Tu propitiaberis peccato meo, multum est
enim.* Ita David, cum elevare peccatum
suum posset, adducendo opportunita-

tem & occasionem criminis maxi-
mam; tentationis molestissimæ nun-
quam hactenus expertam vim atque
impetum, servatam eatenus tot inter
illecebras & blandimenta innocen-
tiam, & à tam enormi crimine absti-
nentiam. Sed nihil horum ille; tant-
que culpam non elevat, ut augeat e-
tiam : *multum est enim.* Egipestimmè;
scelus nimis quàm turpe admisi; non
erat alter tot tibi beneficijs, ò DEUS,
devinctus, quot ego; & tamen in-
grato in te animo, factisque, nemo me
superavit. O certum veri doloris,
quem vulnus affert, argumentum!
Verè dolebat David, & idcirco tam
non conquirat & acervat frivolas ma-
lèque coherentes, ut ne quidem ad-
mittat veras, rectèque fundatas excu-
sationes.

X. Haud procul Oniponto Ger-
manicæ urbe Illustrium nonnemo ad
certamen provocatus in ipso pugnæ
furore parentem suum, quem ex ho-
stibus unum crediderat, interfecit :
sed non diu post, errore detecto, dum
cadaver tam cari sibi captis humi strata-
tum contempletur, tam acerbis, tam
vehemens animum dolor subjicit, ut
ejus vehementiâ exanimaretur, illi in-
nixus hastæ, quâ, etsi ignarus, vitam
eripuit illi, à quo suam ipse acceperat.
Hodie ipsa in urbe, in templo PP. S.
Francisci, videre est effigiem ære fu-
sam hujus Juvenis, suæ innixi hastæ,
dolentis habitu, qui tanto artificio ex-
pressus est, ut nò tam exanimus, quàm
jamjam moriturus videri possit. Hic
enim verò dolor, AA. Dilectissimi, ve-
rus ac sincerus est. Non dixit illu-
stris

stris iste: Homicidium hoc fortuitum fuit; occidi, fateor, parentem meum, sed in scius, mors ejus tam mihi culpæ tribui non debet, ut laudem potius ex ea merear, propterea quod hostem me boni publici mactare crederem. Dicere ista poterat, sed non dixit: neque enim verus dolor, qui animum occupaverat, aliud in mentem sinebat venire; quam mortem suo parenti illatam. Quid jam de illis dicemus Pœnitentibus, qui cum non errore, sed meditato scelere, mortem, quantum in ipsis erat, intulerint Patri suo caelesti, accusant suam imbecillitatem, tentationis vim, Dæmonem, necessitatem, hostium studia, egestatem? Ex hac loquendi ratione quomodo quis arguet novam animæ vitam, aut earum saltem rerum apparatum, quæ viam sternunt, ad vitam Gratiæ recuperandam? Ut proinde quis intelligat, quam non vero dolore agantur multi è Christianis, satis est audire eorum verba, quibus sua Judicii sacro delicta manifestant. Placet hinc vobis indicare nonnullas ejusce generis loquendi formulas, ne & vos deinceps sic loqui assuescatis.

XI. Primum igitur aliqui purgant se, (& hoc loquendi modo sanè quam multi utuntur) tantum abest, ut peccatum suum manifestent: aut si peccatum suum manifestat, celant injuriam; & tamen utroque est opus, ut lingua verè sit interpretis cordis novi, *Delictum meum cognitum tibi feci, & injuriam meam non abscondi.* Ita David, sed non isti, Rem isti narrant, quæ

Ps. 31.

Etiam meum cognitum tibi feci, & injuriam meam non abscondi. Ita David, sed non isti, Rem isti narrant, quæ

de se peccatum esse possit; celant injuriam, idque agunt ut innocens, & vituperio non digna esse videatur. Juvenis ille fatetur se lapsum, & peccatum aperit: sed taceret injuriam, dum addit: in ætate tam lubrica facilimum esse labi. Alius se accusat de blasphemis; sed addit: Nisi Patrem. Alias tonet blasphemis & execrationibus, nemo obtemperat. Alius profiteretur se sumpsisse vindictam; sed coactum propterea existimationis tuendæ necessitate, & causæ justitiæ, quæ pro se fecisset. Ita non est difficile videre, quâ ratione regi possint peccata, dum aperiuntur? dum scilicet factum narratur, & pravitas excusatur. Hinc est, quod nonnulli confiteantur, simul & non confiteantur, ut indicavit S. Joannes Evang. narrans veracem confessionem, quâ S. Joannes præcursor confessus est, se non esse Christum. *Confessus est, & non negavit; & Confessus est, quia non sum ego Christus.* Miram enim verò loquendi rationem! an satis non erat dicere? *confessus est*: quid opus erat addere? *& non negavit*: multoque magis redundare videtur repetitum: *& confessus est.* Sed non est hic sacrorum Scriptorum mos, verba gratis multiplicare: ne apices quidem minimi, non accentus redundant. Arcanum igitur; quod hoc loquendi modo significat, si non est illud, quod jam nunc proponam, lapsus certè indicatur nimirum esse nonnullos, qui confiteantur, quin confiteantur: confitentur enim negando. Et quia confiteri negando, est

Jo. 1. 9.

est confiteri tormentis ad id adacti, non verè ac liberè Poenitentis, ideo ad nos edocendos Evangelista, cùm de Baptista dixisset: *confessus est*; addit: *Et non negavit*: & tandem concludit; atque ita verè *confessus est*; quia confessus est nihil hæitandò. Prò quantum igitur eorum erit numerus, qui olim Judici Deo se sistent confessi & non confessi: quia cùm essent confessi, eodem simul tempore negarunt; Leonibus non absimiles, qui quò momentò solo vestigia sua imprimunt, eodem ferè iterum delent.

XII. Hac classe confitentium non confessorum, atque adeò confessorum non absolutorum si multò maximè continentur, qui non solum se excusant, sed alios quoque accusant. Rex Saul, tam apta idea non sincerè dolentium, quam apta est idea verè ac sincerè dolentium David & ipse Rex, hanc non rectè confitendi normam bellè nos edocet. Servaverat hic in strage Amaleitarum Agag Regem, contra quam per Samuelem Deus citra ambages iusserat; quidquid etiam ex omni præda magis arripserat, magisque fuerat pretiosum, sibi vindicavit, cùm ferro & igni vastare cuncta debuisset: & cùm hæc omnia luce palàm gererentur, omnisque præda velut in triumpho postremo in agmine duceretur, increpitus à Propheta propter neglecta Dei iussa, confessum se excusavit, exercitum accusavit. *Pepercit populus melioribus*; perinde ac si res hæc ad ipsum nihil pertineret: aut quasi nihil in eum redundaret culpæ;

quicùm populo imperare debuisset, ut Dux supremus, populum fuerat secutus. Hujus facturis illæ sunt miseræ, quæ ne certis ædibus exire cogantur, malunt in iis Orco potius, quam hero famulari: præterea & illæ, quæ Matrimonii spe itlectæ, jam tum non minùs promptè obsecundant, quam si jam essent Matrimonio junctæ. Istæ enim, cùm subinde ad sacrum Judicem accedunt, dicunt: fuisse, qui cum ipsis peccarent; perinde ac si tunc ipsæ somno oppressæ, culpæ in eo factore admisissent nihil. *Populus pepercit*. Sed quid, an ad te, ò nequam muliercula, non pertinebat reniti quæ poteras, tueri te, ædibus te proripere, deserere amantem tam perfidum? Atis, illum tibi ubique insidiari, & quæ te confers, persequi. At si titione ille, aut ferro candente armatus persecutus te fuisset, an non fortius restitisses, ne quid damni patereris? Et tamen sic alios accusando excusant se, quæ non solum magna voluntate invitæ consentiunt, & parent promptissimæ, sed etiam primæ alliciunt nutibus, obtutibus, gestibus, & verbis lascivissimis illosmet, quos deinde suos appellant insidiatores & persecutores.

XIII. Longiùs adhuc progreditur insana hæc se excusandi, vel tum, dum se quis reum sistit, prurigo, ut, non contenta suos excusare gravissimos lapsus, & alios vicissim mortales eorundem reos peragere, ne Deo quidem parcat, sed ne quid in se culpæ & labis hæreat, in eum, qui ipsa Sanctitas est, rejiciat. *Infelici hoc sub sidere*

nata sum, (non veretur dicere infamis aliqua muliercula) nec mutare fatalem hanc destinationem possum. Vult Deus cuiusvis sortis homines: Sicque plures Hæreses, quàm verba perfrectæ frontis puella expuit. Æthiopes atrisui coloris causam unum solem faciunt: sed faciunt injuriã; cum aliæ Gentes solis radiis non minùs, imò etiam magis, ac rectà subjectæ colore albo sint. Sic fordidißima hæc hominum fax divinum Solem causam agnosci vult unicam terribili coloris sui, quem ardens eorum in animis fædus ignis totum efficit. *Decoloravit me sol.* Si tam sum atra, ut Dæmonem referam, in Solem culpam conjicite, qui radiis nimium quantum utentibus tam fulginosam reddidit, *Talem me Deo facere placuit: ad hujus Mundi varietatem & ornatum confero alias verecundas, alias audaciores esse.* *Decoloravit me Sol.* Heu miseram! Sol fons est lucis inexhaustus, nec tenebrarum ille tuarum origo esse potest: non aliunde illæ, quàm in voluntate tuã perversã planè ac fœdã nate sunt. Deus nos omnes bonos cupit, & malos non facit, sed tolerat, ut vel denuo fiamus boni, aut si contumaciter mali esse malimus, justius subinde in Inferno tantæ perversitatis pœnas demus sempiternas. Sic igitur garrire, non est se purgare, sed in Deum Blasphemias effundere: est emplastrum plagã omni, quamlibet putenti & pestiferã, potentius magisque pestiferum: excusatio est ipso peccato, quod excusatum cupit, detestabilior. Næ ista igitur lingua pro-

dit apertissimè, non ipsũ, ut instrumento, uti Cor, vero sinceròque dolore immutatum. *Cum dulce fuerit in ore ejus malum, abscondet illud sub lingua sua:* Jobi verba sunt. Quamdiu nimirum peccatoris palato dulcis videbitur voluptatis liquor, abscondet intra labia orexin, quã illum deperit, aut si multum, mediã ad labia profert, aliquã inquam ex parte aperiet; at ubi ille amaritiei sua palato nauseam movere cœperit, tum enim verò totũ, ad se depressendum & vilipendendum expuet.

XIV. Præter hæc, quæ lingua inter confitendum dat, contriti veròque aut fictè dolentis animi signa & indicia, alia etiam suppetunt, quæ eadem post factam omologesin spectanda, vel rectius audienda præber. Audire enim erit aliquos, qui querantur à Confessario se increpitos; alios qui illum traducant, ut asperum & inhumanum, qui adstrinxerit ad occasiones proximas deferendas: nec deerunt, qui nimium subtilem & scrupulosè anxium damnent, ut qui varia interrogarit ad cognoscendam meliùs mali, quo laborant, vim ac naturam spectantia: contestenturque, se ad importunum hominem tam citò utique non redituros. At si hoc est prudenter loqui, quid tandè erit delirare cum phreneticis? quid stultius, quàm Medico irasci, cum morbo deberes? *Medicum crudelem facit intemperans:* teste Seneca. Qui, quod res est, intelligeret, facill negotio prospiceret, Sacerdotem ad severius asperiusque agendum non indole sua rigi-

da & difficili sed mali gravitate compulsum. Nimis igitur alienæ ab ore seridolentis & poenitentis ejusemodi querelæ sunt. Quisquis de rebus animæ suæ, ut par est, sentiret, nã is non tam fugeret, & horreret, quàm omni diligentia quæreret Confessarium, qui excutiat torporem, qui vituperet, qui varias suggerat artes ac vias omne deinceps peccatorum genus evlandi, vitamque corrigendi: iste enim demum muneris sui partes omnes implet. Quid de Chirurgo diceremus, qui vulnus purgaret quidem, sed non obligaret? Iruicramen non dissimilis est Sacerdos ille, qui dum se accusantes audit, piscis instar mutus, non monet, non consilia suggerit, non opera pœnalia imponit cavendis impofterum peccatis idonea, non alia melioris vitæ præcepta tradit. Qui à tali homine à peccatis absolvitur, ubi primùm è Sacro Tribunali prodit, plagam recrudescere sentit, & stillare cruorem, perinde ac si nihil, illi curandæ, industriæ esset adhibitum. Vix à sacro Tribunali domum delicatissimi Pœnitentes redeunt, cum ad lura injusta, ad amores obscœnos, ad ludos eisdem ludendos revertuntur non aliter, quàm si de ejusmodi delictis nunquam se accusassent. Et quoniam rem tanti momenti tractamus, placet narrare factum, quod sensum & judicium iis quoque reddere possit, qui hoc in negotio desipere voluissent. In urbe Italiæ, cujus nomen ceteris de causis taceretur, Nobilium quispiam, cum rem suam Inopum injuriis multum auxisset, à Parocho suo, R. P. Segneri S. I. Christ. Instr. Tom. III.

noxarum veniam non impetrat, faceret. Jussus est, propterea quod si malè parata iis, ad quos spectabant, reddenda induci non posset. Verùm ut res aliena laqueus est, ex quo, qui semel implicitus fuit, ægrè admodum se explicet, sic & Nobilis iste, cum causam reddere meliorem deberet, maluit forum & Judicem mutare. Accessit diversorum è diversis Sacris Familiis tribunalia, nec tamen vel unum reperit, qui sine Sacramenti injuriâ censeret absolvendum; tam nulli dubium erat, quin iniquæ essent usuræ, quibus ille hærebat implicitus. Post longam tamen in quærendo diligentiam magno suo malo in aliquem tandè incidit, eorum ex numero, qui, ut Propheta loquitur, consunt pulvillos sub omni cubito & cervicalia sub omni capite peccatorum ad dormiendum suaviter mortis suæ somnum. Hic igitur sacræ Familiæ Alumnus, cum omnes, quos prius adierat Nobilis, Confessarios damnasset ut nimium rigidos, Pœnitentem suum maximâ voluntate absolvit, hominemque eâ facilitate ita sibi devinxit, ut non Pœnitentem modo illum multo tempore, sed & amicum retineret, à quo crebra ad eum veniebant munera, nec raro lautam ad mensam conviva adhibebatur. Ita semel à cœna, dum Confessarius ad suum Cœnobium, Nobilis cubitum se contulit; hic subito, & violento symptomate oppressus suffocatusque vivere desinit, interim Dæmones gemini famulorum hujus heri habitum mentiti accurrunt ad Cœnobium, & Monachum jam ad quietem

tem capiendam compositum magno tumultu evocant; festinaret, quam ocyssimè, herum jam animam agere. Nihil moratus Confessarius, lecto, domo se proripit, & ad ædes Nobilis festinus cum mentitis illis ducibus accurrit. Scalas dum ascendere parat, stantem earum in capite Nobilem, talari domestica veste indutum, in-
tuetur. Delusum se ratus, queri cœpit de molestiâ sibi tam importuno tempore illatâ. Sed respondit Nobilis. Plus satis verum est, quod habeam pessimè; æternis enim cruciatibus addictus sum ob sacrilegas tot annorum Confessiones. Ut ramen ea in re solus in culpa non fui, ira & pœnarum socium habebō; tu enim, tu ipse, qui toties à noxis perperam me sciens absolvisti, eâdem mecum à divina Justitia sententiâ fulminatus es. His dictis postico famulorum schemate prædeunt Dæmones, & singuli singulos complexi, summo cum strepitu ac tumultu, quo ædes illæ velut terræ motu concussæ, domesticæque omnes ingenti horrore consternati sunt, videri desierunt, quin vel vestigium geminillius cadaveris, unquam deinceps aut ullibi appareret. Testem tragicus hic eventus præter ceteros habet P. Joannem Lorinum, virum Librorum suorum monumentis orbi notissimum, quibus Sacras Literas commentatus est, qui infelicissimum hunc Nobilem sibi notum fuisse asseruit. Est nunc, qui volet, & dormientem quærat Confessarium; eos autem ut difficiles & asperos traducat, qui tempori monent,

*Apud
Philip.
à Oñero
manus
Pado
Christi
c. 14. sect.
2. hist. 3.*

corrigit, & ejus causâ maximè capiunt. Nemo ex sententia tam facile prolatâ quidquam habebit emolumentum, præter unum Dæmonem, qui cum unius animæ jacturam metueret, duas secum auferet; Reim mirum perperam absolvi, & Judicium injustè absolventis. Sed redeamus, unde tantisper digressi sumus.

XV. Pari ratione magna indicia Cordis contriti & seriò dolentis eorum Pœnitentium lingua dat, qui variè à Deo multati, potenti ejus brachio se subjiciunt, manum percutientem venerabundè osculantur, ultroque fatentur, acerbiora se multò, atrocioraque suis flagitiis esse promeritos. Cum sævissima illa tuus Hebræo in populo grassaretur, quæ paucarum horarum spatio septuaginta mortalium millia depastæ est, siquis tanti mali causam ex Astronomo percontatus esset, nescio quod ille Medusæ caput, aut aliud horrificum & ferale Astræ tantæ stragis authorem esse dixisset. Naturalium rerum scientes haurum pestilentem & contagiosum, ex aliquo telluris repente patefacto hiatus ascendente, lateque diffusum tam multis perniciem attulisse affirmassent. Aliam mali originem divinisæ Politicæ, & vicinorum invidiæ atque astutis, qui Hebrææ gentis felicitatem & incrementa, quibus tum maximè sese efferrebat, obliquis oculis aspexerint, pestiferam aliquem pulverem, aliâque suis semina quaqua versum spatia suspicari fuissent. Verùm David Rex, quem non fictus dolor de admittis sceleribus urebat, non multum in-

inveniendâ mali causâ laboravit, sed
stragis tantæ causam unicam superbi-
am suam esse palam professus est.
Hanc dicebat ipse, sidus illud mali-
gnum, vaporem illum pestilentem, &
hostem esse invidum, qui tam ditè no-
cuisset. *Nōne ego sum, qui jussi, ut nu-
meraretur Populus? Ego sum qui pecca-*

2. Pet. 2. 17. *Ego qui malum feci.* Nec alius est om-
nium Cordium verè dolentium geni-
us, quæ omnis calamitatis aliam
non inveniunt, nec indagant origi-
nem, quàm se ipsa. *Peccata nostrare-*

3. 59. 15. *sponderunt nobis.* Omnes pœnas, ma-
la omnia, quæ immittit DEUS, isti verè
dolentes accipiunt ut responsa ad ini-
quitates suas; sic ut adversa hæc
sunt Echo, quæ nunquam responder, *nisi*
cum alter eam clamando provo-
cavit: quando autem responder, nun-
quam omnes & integras reddit voces,
quæ prolatae sunt, sed extremas tan-
tum syllabas: quia pœnæ, divinæ
Justitiæ dextrâ inflatæ, non excedunt
delicta, nec adæquant, sed eorum opi-
nionē, longo semper intervallo illis
meritiores sunt. *Peccavi, & verè*

30. 23. *deliqui, & ut eram dignus: non recepi.*

27. Quid igitur de iis pronuntiabimus,
qui, quorumlibet adversorum, fini-
strosūmque casuum intolerantes, mox
In ejusmodi voces prorumpunt: *Quid*
tandem ego deliqui? haud equidem ego
publicis latrociniis vias infestavi; non
alio me immani scelere obstrinxi: & ta-
men in meum unius caput omniacu-
antur & torquentur fulmina. O! e-
gregiam sanè sua agnoscendi nomina
rationem! Quid deliquisti? quam-
diu peccata tua non aliâ, quàm men-

daci detestabilis amoris proprii tru-
tina ponderabis, verum nunquam in-
telliges. Intelliges autem, quam-
primùm divinæ Justitiæ bilance illa
librata videbis. Interim habemus si-
gna minimè dubia Cordis contriti &
renati operâ doloris genuini; quæ no-
bis Lingua tam in ipsa Confessione
peragenda, quàm post peractam ex-
hibet. Nunc ad illa transeamus,
quæ ex manibus nobis se offerunt,

III.

XVI Cùm Cor perinde, ac Lin-
gua, Manibus ut instrumento utantur,
dubium esse non potest, quin id, quod
istæ operantur, non obscurè indicet,
quis in Corde spiritus regnet, novusne
Pœnitentiæ, an antiquus pravarum
propensionum? Quare qui à peracta
Confessione se advellit magis sollici-
tum studiosūmque exercendarum ac-
tionum honestarum, bono sit animo,
idque pro signo satis manifesto ha-
beat, non abesse à Corde suo illud
Principium, quod secum affert DEI
gratia, quòque novam, ac divinam vi-
tam vivimus. E diverso cùm quis
noxarum veniâ à Sacerdote imperti-
tâ, antiquâ, aut etiam majori, in exer-
cendis piis actionibus segnitie labo-
rat, argumento id mihi est vitæ non
novæ, sed pristinæ. Cùm simul &
pectus dolet, & membra torpent, ar-
que ad motum languent, indicium id
valerudinis multum afflictæ Medici
existimant: *Dolor affixus pectoricum Hippo-*
torpore, malum. Nec aliter de iis ego *crato*
sentio & prælagio, qui pectus quidem
H h 2 tua-

gaudent, dum peccatum enarrant; subinde autem ad virtutum exercitationem, plus quam unquam tardi & ignavi sunt. Enumeravit horum aliquis delicta, & ad amissam accuratèque explicuit, quin & in chartam illa calamo contulit, ne quod memoriam fugeret. Laudo industriam: sed hæc sunt pars una Pœnitentiæ, nec illa præcipua. Unde igitur dignoscam, aliarum duarum, quibus maximè Pœnitentia constituitur, Doloris, inquam, & Propositi, nullam fuisse in vobis desideratam? Opera, quæ deinceps sunt, id mihi monstrent oportet. Pœnitentia, si S. Augustinus rectè sensit, arse est, quæ sterili & sylvestri nostro cordi ramus cælestis gratiæ inferitur. *Cum Oleaster esses, inseruus es in illis, & socius radicis, & pinguinis Oliva factus es.* Unde autem rectius colligitur, ramum insitum cum trunco coaluisse, quam ex fructibus, quos inde videmus nasci? Si quâ die Confessione animus expiatus est, aut certè pauculis interjectis, easdem quis revertatur ad nugas, sensuum oblectamenta, socios ac ludos; si præter modicum id, quod Confessarius imperavit, nihil præterea ad satisfaciendum contractis nominibus agat, de cetero non minùs quam antea à concionibus sacris audiendis abhorreat, non templa crebrius accedat, non preces attentius fundat, non Sanctissimis Mysteriis sæpius utatur, quid aliud dicam, nisi parum felici insitione factum, ut sylvestris hic truncus à se ipso alius non evaderet? Confessus est, sed non est contritus. Ne-

Rom. 11:
17.

que aliter ipse de se sentiet, aut pronuntiabit, si rationem, non propositionem pravam audiat & consulat.

XVII. Fingamus animo Illustri quem sanguine genitum aliena manu æmulum è medio sustulisse, & idcirco captum in arce custodiri diligenter, mecum minimè vano, ne paulò post altiori in loco caput carnificis manu amittat, Hæret illo suo in carcere profundis cogitationibus absorptus, & timore curis que omnem in partem agitatus quietis vix quidquam capere potest. Quis non credat, cum cædis perperrata vehementi dolore angitur, nec tamen hæc ipsi dolet. Si enim repente beccur nuntio de gratiâ factoris à Principe factâ, mox illum metu & vinculis liberum videbitis redire domum, gratulantium de felici successu admittere officia, lautas apparare epulas, enarrare artes & fraudes, quibus æmulum circumvenit, & in exitum impulit: verbo, est, qui fuit, aut etiam se ipso deterior, magisque ad audiendum projectus. Nemo equidem, nisi fallor, d.cec, hominem cædis pœnituisse. Cur igitur, cum non dispar sit tua conditio, eadem tua studia, videris tibi verè dolens atque contritus, sic ut ne ambigas quidem Antequam ad sacrum tribunal accederes, vidi ego te cogitandum, aliorum à consortio avulsam, totum in rem tuam Intentum defixumque, Bene habet. (parùm absfuit, quin lætus mihi dicerem) en signa non dubia doloris, quo iste uritur ob DEI Filium denuo à se flagitiis suis in Crucem actum, Verùm mutatâ repente scenâ

11.

11.

digressus à pedibus Sacerdotis, egres-
sus templo, serenato vultu ridens, jo-
caris, tripudias, colloquiis te obscœ-
nissimis cum gregalibus oblectas, ar-
tes narras & ingenium, quibus viam
tibi ad fruendum optaris voluptati-
bus aperuisti, misellam illam induxi-
sti, circumvenisti illum stolidiorem,
id effecisti, nequis impunè sibi fore
existimaret, si te lacessere, si molestiam
tibi creare ausus esset. Et his signis
animam verè dolentem agnoscam?
Illud, non amplius, crediderim, te
Inferni metu fuisse perculsum; re-
canti in te horrorem odiumque fuisse
excitatum, qui credam? *Ecce hoc
ipsum, secundum Deum contristari vos*
(verba sunt Apostoli) *quantam in
vobis operatur sollicitudinem: sed defen-
sionem, sed indignationem sed timorem,
sed desiderium, sed emulationem, sed
vindictam!* En ut ex Manibus Cor-
inthiorum Corinthiorum nosse didicit
Apostolus! Doluistis, inquit, vero
dolore Pœnitentiæ: *secundum Deum.*
Hic autem dolor, de noxis admissis
conceptus, minimè sterilis prodidit
se confestim operum effectione: *ope-
ratur in vobis.* Quid autem ille efficit?
Efficit sollicitudinem vehementem, vi-
tæ in melius mutandæ. *Ecce quantam
in vobis operatur sollicitudinem!* nimi-
rum *ad vitandum mala, & ad facien-
dum bona,* ut commentatus est S. Tho-
mas: ab hac autem sollicitudine du-
plicis generis effecta nascuntur; illa
ad malum amovendum pertinent, &
sunt, *defensio, indignatio, timor.* *Defen-
sio,* contra Mundi Allectas, solitos
exemplis suis pervertere: *indignatio*

adversus Carnem, seditiones ciere au-
lam: *timor* Dæmonis, solertis in de-
cipiendo. Alterius generis opera ad
bonum assequendum referuntur; &
enumerantur hæc: *Desiderium, Emu-
latio, Vindicta.* *Desiderium* placendi
Deo tam bono. *Emulatio* sequendi
recta aliorum exempla; *Vindicta* de
se homine nefario sumenda, Vos quo-
que AA. Dilectissimi hanc vos ad nor-
mam examine, & si hæc deprehen-
deritis indicia, de sincera Pœnitentia
licebit esse securus.

XVIII, Si cui brevior norma pla-
cet & regula, hanc quoque prom-
ptam habemus. Pœnitentia ejusdem
Angelici assertionem, virtus est specia-
lis, quæ tendit in duo: ad destru-
endum peccatum, ut est offensa DEI; &
ad inducendum peccatorem, ut pro-
pter peccatum, vindictam de se sumat.
Anne autem Pœnitentia tua est *qua-*
dam dolentis vindicta, puniens in se,
quod dolet commisisse? Sentisne in te
sanctum illud tui odium, propter pec-
cata admissa, & desiderium illa in te-
meripso vindicandi? Si sentis, bene
est; sperare omnino licet, te sincerè
pœnitentibus posse accenseri. Si mi-
nus, & si non difficile illud opus;
quod Sacer Judex auditis noxis in pe-
ravit, durum tibi videtur, nec tempus
invenis, quo illud peragas, licet tan-
tum tibi suppetat ad animi remissiones
& solatia, vehementer metuo, ne, dum
fructum Pœnitentiæ à manibus fru-
strà requiro, rad x quoque in corde
tuo sit nulla. Delin cum Pœnitentia
etiam sit. *Virtus, quæ facit operari ad de-*
structionem peccati præteriti, in quan-

sum est Dei offensa ; si quem ego videro magno studio precesse favore Maris DEI, ut ope cœlesti per ipsam impetratâ deinceps à peccatis immunis sit ; si videro illum operam dare Concionatoribus, ex quibus non quæ delectent, sed quæ prosint, audiat ; amare confortia prudentium, adire cœtus piorum ; sancto timore perculsum, ne in pristinas miseras relabatur, fugere omnem curâ pericula, non solum quæ proximè, sed & quæ remotius ad DEUM offendendum sollicitant, tum enim verò de Confessione rectè obiâ certus mihi est: posse videor. At ubi è diverso non nisi expertem omnis timoris superbiam, negligentiam supinam, & effrontem temeritatem deprehendero, de ejusmodi homuncione quod pronuntiabo? Viderit sanè ipse, quem inveniat (in culco denuo) qui bene ipsum sperare jubeat, à me quidem id frustra expectabit. Natura cum reparat, quod alicubi passa est, damnum, id non sine auxilio facere consuevit. Ita cum crus aut lapsu, aut quo alio sinistro eventu fractum est, tantum opis virtutisque ad fractum illud os jungendum denuo, solidandumque confert, ut si iterum crus rumpi frangi que contingat nunquam id eo loco fiat, quo aliàs fractum os coaluerat. Neque verò minorum in suis operibus est virium Gratia, quàm sit Natura ; quare si quis Pœnitentium in id incumbat sedulo, ut, quod passus est peccando damnum atque jacturam, ejusmodi pijs operibus, ad quæ nulla lege, nullo præcepto adstringitur, reparat at-

que resarciat ; si ita animum adversus peccatum olim admissum obfirmet, ut non alio in loco minus jam pateat vulnere locus, argumento id est non dubio, adesse in corde causam, quæ hæc efficere solet, Gratiam inquam divinam : verùm ubi ejusmodi constantiæ ac firmitatis signa apparent nulla, quid judicem, nescio, id solum affirmo ; quòd ejusmodi Pœnitentiæ in negotio salutis ego quidem fidere haud quaquam vellem : Sancti enim Thomæ doctrina est, Pœnitentiæ genuinam non esse solum à peccati cessationem, sed cessationem conjunctâ cum ulura & scœnore majoris boni, quo subinde malè gesta restaurantur. *Emendatio, inquit, offensa, contra aliquem commissa, non fit per solam cessationem offensa, sed exigitur ulterius quædam recompensatio ex parte ejus, qui offendit, & retributio ex parte ejus, in quem offensa, commissa est.* Quodnam autem obsequij, aut officij genus est, quo Deum à Confessione peccatâ religiosius & sanctius colas, quàm acere soleres ? Imò quo non injuriæ genere illum mox iterum irritas ? Justissima proinde est timendi causa, ne Pœnitentia tua justî ponderis, lausque partibus absoluta nequaquam fuerit.

XIX. AA. Dilectissimi, haud paucis vestrum equidem solenne est, omnem repetitorum lapsum causam in imbecillitatem suam, tentationisque vim atque impetum conferre, an autem ita se & Sancti purgabant ; an verò Pœnitentiæ suam minimè seriâ accusabant ? Arundinem, si ple-

cer, loco ventis undique exposito
 conferite, hanc ventus paulò vehe-
 mentior frangit; & vos ejus fractæ
 culpam in ventum conferitis; sed im-
 meritò; cùm eâ potiùs causâ fracta
 sit arundo, quòd intus esset vacua:
 nam idcirco immobiles in his vento-
 rum furis steterunt pali, quos iisdem
 in locis humana industria in solum
 defixerat. Non tentationis vis, &
 impetus hunc illumve prostravit; ce-
 cidit, quia pœnitentia ejus fuit arun-
 do cassa. Certè tentationum impe-
 tus vehementior alios aggressus, quia
 solida, vera, nihilque fucata eo-
 rum pœnitentia fuit, tam eos non e-
 vertit, ut ne inclinât quidem. Hic
 profectò sensus Sanctissimorum Do-
 ctorum fuit. *Qui peccatus tundit* (S.
 Augustini verba sunt) *& non corri-
 git, peccata solidat, non tollit.* Neque
 aliam ad amissim, veram pœnitentiam
 S. Ambrosius exploravit. *Hec
 est vera Pœnitentia*, inquit, *cessare à
 peccato; sic enim probat dolere se, si à
 cetero desinat.* Nec dissentit S. Gre-
 gorius, ait enim: *Perfectè converti-
 tur, qui cùm semel, quod pravè egerat,
 plangit, quod denuo plangat, ultra non
 repetit.* Sanctus quoque Fulgentius
 hanc in bene cœptis varietatem agno-
 scit esse signum latvæ Pœnitentiæ.
*Tales nunquam diluunt gemen-do pec-
 cata, quia non desinunt peccare post ge-
 mium.* Paucis & disertè Tertullia-
 nus. *Ubi emendatio nulla. Pœniten-
 tia vacua.* Nec aliter ferè sancti Do-
 ctiores reliqui. Ubi proinde con-
 stantia in bene cœptis est nulla, re-
 citiùs utique arguemus; mendacem

fuisse & fucatam conversionem, quàm
 ut malicautam tentantis inimici fu-
 rorem ac pertinaciam exitisse arbitre-
 mur.

XX. Quare si toties redeo, toties-
 que inculco, magnopere me metuere,
 ne multorum Peccatorum Confessio-
 nes aliquo laborent vitio, ne quæso id
 animo tribulte nimis anxio, & umbras
 timent; credite potiùs me ad istud
 sincero commodorum vestrorum stu-
 dio impelli incitarique. Si tam pau-
 ci malè confiterentur, quàm non nul-
 li sibi persuadent, non esset, cur ad eò
 rem istam sibi cordi haberet Mater
 Ecclesia. In Synodo Lateranensi, cui
 cum Pontifice Innocentio Secundo
 adfuere Patres omnino mille, Canone
 22. sic illa loquitur. *Inter cetera u-
 num est, quod sanctam maximè pertur-
 bat Ecclesiam, falsa scilicet Pœnitentia;*
*unde Confratres nostros admonemus, ne
 falsis Pœnitentiis Laicorum animas de-
 cipi & in infernum detrahi patiantur.*
 Frustra etiam, si tam rarò larvis tan-
 tùm Pœnitentium peccatores se rege-
 rent, quereretur ob hæc mendacia in
 Sacris Literis Deus, frustra ad seriò do-
 lendum hortaretur. Audite, quid
 Jeremiæ ore lamentetur. *Attendi &*
*auscultavi: nullus est, qui agat Pœni-
 tentiam super peccato suo, dicens, quid
 feci? An non hoc est proficere tot in-
 ter dolentes, se ne unum quidem in-
 venire, qui verè doleat, quem sinde-
 rè pœniteat? Quid si de nobis quo-
 que idem pronuntiare posset Deus?
 Attendit enim verò ipse diligentiam stu-
 diòque longè maximo ad motus cor-
 dis nostri omnes, ut in eo indicium
 quod-*

quodpsam novæ vitæ deprehendat: *attendi*. Hæc autem indicia ubi sunt? Momenti unius inimicitia, cum Deo contracta, digna esset defferi æternis lacrymis, æterno planctu: videre interitum est, paulò antè confessos delictorum suorum tam nullam retinere memoriam, ut non Deum, cujus potentia limites finésque habet nullos, sed scenicum aliquem Regem injuriis irritasse videri possint. Aurem quoque Deus, audiendi facultate utique acutissimâ præditam, adhibet, ut linguæ nostræ motus audiat, si quod forte veri doloris argumentum verba nostra prodant: *auscultavi*. At ubi hæc sunt indicia, ubi argumenta? Multorum Confessio: tam non est sincera sui accusatio, ut sit potius perpetua sui defensio, perpetua excusatio, imò aliorum, quin & Dei ipsius nunquam accusatio. Manus quoque nostras paricutiâ observat, ut videat, num sedulâ piorum operum, & multiplici effectione offendant se esse cordis contriti, dolentisque instrumenta.

Gen. 7. Hæc autem opera ubi sunt? *Omnes conversi sunt ad cursum suum, quasi equus, impetu vadens ad prælium: omnes nimirum efficii cursu feruntur, quin attendant ad pericula, in quæ ruunt præcipites: sunt qui, quidquid collubitum est, facere contumaces velint, perinde ac si nihil Divinæ deberent Justitiæ: in omnem licentiam, omnem libidinem effusi sunt: ut adeò etiam atque etiam verear, ne idem de nobis pronunciet Deus: Nullus est, qui agat Pœnitentiam super peccato suo. Non est, qui verè oderit peccatum,*

qui sceditatem ejus ac deformitatem agnoscat, suis illam momentis æstimet, qui deploret, qui execretur, qui salubri horrore percussus dicat: *Quid feci?* Et si fortasse sunt aliqui, qui hæc agant, tam parvus tamen eorum est numerus, ut reliquorum comparatione dici possit: *Nullus est.*

XXI. Hoc porro malum, hæc infelicitas an tantilla est, ut ultrà, quam mereatur, timeri possit? Diseritè pronuntio: hanc oportet esse præcipuam cujusvis peccatoris curam atque sollicitudinem, quòd nesciat, an suorum delictorum veniam obtinuerit: & hoc studium illius maximum, ut de sua Pœnitentia possit esse quàm securissimus, eam ad vitæ usque terminum, quoad ejus potest, non abrumpendo. Hinc jam pridem dixit S. Augustinus. *Quid restat nobis, nisi dolere in vita? Ubienim dolor finitur, deficit Pœnitentia. Si verò Pœnitentia finitur, quid derelinquitur de venia?* Pœnitentiæ Sacramentum à sanctis Doctoribus secundi Baptismi nomen accepit, qui post primum Baptismum lapsis non minùs sit necessarius, quàm primus est nondum renatis. Hoc igitur vobis fiet non-Immutatis altero hoc Baptismo Pœnitentiæ, quod futurum esset non ablutis sacro fonte primi Baptismi: in hoc tamen differt prior ille Baptismus à posteriore, quòd illius parùm ferme dubia nobis esse possit ablutio, propterea quòd tam, cum tingeremur, non possemus quidquam agere, quo sacrarum illarum undarum effectus impediretur: at aliter se res habet in secundo. Cùm enim

nul-

Strenu-
in fide
Amis.
61

nullum sit Sacramentum, ad cuius fru-
ctum percipiendum plus nostræ ope-
ræ requiratur, quàm ad secundi hu-
jus Baptismi, Pœnitentiæ nimirum,
tam pronum erit nos omni fructu il-
lius destitui, quàm pronum est in ali-
quo ex necessariis deficere. Et verò
S. Teresa, jam Cælo recepta, cum
personæ, suo cultui singulariter ad-
dixit, videndam se præberet; Filia,
ajebat, tanta è Christianis multitudo
æternùm damnatur ob Confessiones
non ritò peractas, ut fidem tuam su-
peret. Non oportet igitur quem-

quam, AA. Dilectissimi, cui animæ
sua salus cordi sit, eam tanto disceri-
mini expositam relinquere; sed è di-
verso id omni conatu, atque industriâ
agere, ut se de illa expositis hæctenus
Cordis, Lingua, Manu signis, reddat,
quàm fieri potest, certissimum; ut hic
tantuli temporis intervallo cum veris
Pœnitentibus dolendo, mereatur cum
Beatis cæli Incolis, abstergis lacrymis
æternùm delictati & gaudere. *In*
corde contritio, in ore Confessio, in opere
tota humilitas; hæc est perfecta, & fru-
ctifera Pœnitentia.

DISCURSUS XVIII.

De Pernicioso errore peccantium fiduciâ Con-
fessionis.

I. **D**uo sunt, quæ minùs
gratam faciunt medi-
cinam; & quòd amara
illa sit; & quòd non o-
mne semper valetudi-
nis detrimentum re-
paret. Si tamen dicere volumus, quod
res est; utrumque horum potius natu-
ræ, de medicinis nobis prospicientis,
beneficentiâ commendat. Si enim portio-
nes & cataporia dulcia forent, & palato
grata, si quidquid valetudini & vitibus
morbus nocuit, totum restaurarent,
quis tandem adversæ valetudinis metu
multum angereetur? Non magna esset
sanitatis æstimatio, quâ & suavi & po-
tenti remedio nos recuperaturos scire-
R. P. Segneri S. I. Christi, Instr. Tom. III.

mus; mors ipsa ut minùs formidata, ita
etiam haud paulò faciliior foret. Idem
autem cum sit Author & Naturæ &
Gratiæ, non est ambigendum, quin
quam in corporis, hanc & in animæ
morbis curandis tenuerit rationem, &
de similibus proportionem quâdam utri-
que providerit medicinis. Placuit om-
nino divinæ Providentiæ, ut quæ pro-
pria esse medicinæ diximus, eorum u-
trumque etiam Pœnitentiæ proprium
esset; ut scilicet & ingrata esset utenti
planèque insipida; neque omne semper
illatum à peccato malum ex toto re-
stauraret, his maximè de causis, ne, si
secus esset, Fideles à morbis animæ nõ
abhorrerent; gratiæ, quæ sanitas est a-
nimæ